

Nr 54.

Ankom till Riksdagens kansli den 2 maj 1911 kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition i fråga om beviljande af anslag till byggnadsarbeten m. m. för flottans station i Stockholm samt en i ämnet väckt motion. (1:a Afd.)

I en den 10 mars 1911 till Riksdagen aflåten proposition (n:r 123) har Kungl. Maj:t under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförvarsärenden för samma dag föreslagit Riksdagen

att till byggnadsarbeten m. m. för flottans station i Stockholm bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 400,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år.

I fråga om den af departementschefen i ämnet lämnade utredningen får utskottet hänvisa till det propositionen bilagda statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehafat en af herr *E. Lindblad* inom Första kammaren väckt motion (n:r 103), däri hemställt, att Riksdagen måtte afslå såväl den i kungl. propositionen nr 123 föreslagna nybyggnad af underofficersskola samt tillbyggnad af exercis-skola å Skeppsholmen som nybyggnad af ammunitionsförrådshus å Louden.

Beträffande de till stöd för motionen anförda skälen får utskottet hänvisa till själfva motionen.

Departementschefen har i statsrådsprotokollet redogjort för sin ståndpunkt till den under det sista decenniet behandlade frågan om huruvida flottans station i Stockholm borde förflyttas till annan plats i Stockholms skärgård. Departementschefen har därvid till en början anført, att det syntes uppenbart att, därest en förflyttning skulle ske, den nya stationen borde erhålla sin plats å det ifrågasatta området vid Kaknäs.

Utskottets
yttrande.

Bedömd ur militära och tekniska synpunkter kunde en dylik förflyttning enligt departementschefens mening icke anses vara nödvändig, därest den nuvarande stationen på lämpligt sätt blefve moderniserad och erforderliga förläggingsplatser för flottans fartyg bereddes i närheten af stationens område.

Det framstår, yttrar departementschefen, numera icke såsom något oafvisligt militärt kraf att kustflottans samtliga pansarbåtar äro förlagda till stationen i Stockholms skärgård. Äfven om en dylik förläggning skulle anses behöflig, syntes stationen icke oundgängligen behöfva vara i stånd att bereda förtöjningsutrymme inom varfvets område för samtliga de fartyg, som i dylikt fall komme att tillhöra densamma. Intet hinder syntes nämligen möta för att af den icke rustade materielen förlägga såväl 1:a kl. pansarbåtar som äfven annan fartygsmateriel, hvilken icke är i cundgängligt behof af att för sin eftersyn befinna sig i omedelbar närhet af varfvets verkstäder, till någon lämplig plats i stationens närhet innanför Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning. Härigenom skulle vid stationen krävas föga mera utrymme vid kajerna än det, som fordras för fartyg under reparation samt under ut- eller afrustning.

Rörande frågans ekonomiska sida har departementschefen anført, att det syntes vara alldeles påtagligt, att Kaknäsområdets användning för flottstationen i själfva verket skulle innebära en mycket stor disposition för flottans räkning af statens realiserbara värdetillgångar och att sålunda genom en förflyttning af stationen till Kaknäs på statskassan komme att ställas kraf i den ena eller andra formen, hvilka syntes vara så afsevärda, att för deras fyllande det blefve nödvändigt att skjuta åt sidan än viktigare kraf för sjöförsvarets vidmakthållande och stärkande. I öfverensstämmelse härmed funne departementschefen att af ekonomiska skäl en förflyttning af flottans station i Stockholm vore mindre önskvärd.

På grund af sin sålunda uttalade uppfattning hade departementschefen föranstaltat om förnyad utredning angående beskaffenheten af och kostnaden för de anordningar å den nuvarande stationen och eventuellt å andra platser innanför Vaxholms och Oscar-Fredriksborgs fästning, som skulle blifva erforderliga, därest stationen komme att kvarblifva på sin nuvarande plats.

Marinförvaltningen har i fråga härom ansett, att dessa anordningar skulle hufvudsakligen omfatta ersättandet af de gamla varfsverkstäderna med nya samt utförandet af planeringar, muddringar och kajbyggnader, anläggandet af docka, båtskjul och slipar m. m., uppförande å Skeppsholmen af nya kasern-, skol- och boställsbyggnader samt å Norra Djurgården af arbetarebostäder äfvensom anordnandet vid Kaknäs af förtöj-

ningsplatser för en del af till stationen förlagda fartyg samt ett hufvudförråd af stenkol; därjämte borde vid Loudden, å Björnholmen samt vid Södergarn diverse smärre anordningar vidtagas.

Samtliga dessa anordningar borde enligt departementschefens mening kunna utföras inom en kostnadssumma af i rundt tal 10 millioner kronor.

De uppgjorda planerna vore emellertid ännu icke i det skick, att något definitivt förslag till stationens fullständiga ordnande nu kunde föreläggas Riksdagen. Vissa förslag vore dock af den natur, att de kräfde snara åtgärder, och har Kungl. Maj:t i förestående proposition äskat medel för dessas utförande.

Det af Kungl. Maj:t begärda anslaget 400,000 kronor afser följande byggnadsföretag:

ändring af logementsfartyget Vanadis till kasernfartyg	kr.	39,000: —
nybyggnad af en underofficersskola å Skeppsholmen	»	138,000: —
tillbyggnad af exercisskolan å Skeppsholmen	»	159,000: —
nybyggnad af marketenteri å Skeppsholmen	»	34,000: —
nybyggnad af ett ammunitionsförrådshus å Loudden	»	25,700: —
	summa kr.	395,700: —

hvilket belopp för täckande af med arbetena förenade oförutsedda utgifter afrundats till 400,000 kronor.

Af hvad departementschefen beträffande dessa sistnämnda byggnadsföretag anfört (se sid. 70—74 i statsrådsprotokollet) har utskottet blifvit öfvertygadt om att de äro af behofvet påkallade och att deras utförande ej bör uppskjutas; och har utskottet ingen anmärkning att framställa emot de beräknade kostnadsbeloppen. Hvad herr Lindblad i sin ofvan-nämnda motion anfört har icke kunnat gifva utskottet någon annan uppfattning i fråga om nyssberörda byggnadsföretag än den utskottet nu uttalat.

Utskottet anser sig emellertid böra framhålla, att starka ekonomiska skäl synas tala för stationens kvarblifvande på Skeppsholmen, men då någon plan för flottstationens fullständiga ordnande icke föreligger till afgörande, anser utskottet, att Riksdagen icke bör binda sig för en viss plans genomförande.

Beträffande den af departementschefen omnämnda planen för iordningställande af flottans station i Stockholm vill utskottet uttala, att, om denna station skall kvarblifva å Skeppsholmen, statsmakterna icke böra binda sin handlingsfrihet i fråga om det värdefulla Kaknäsområdet, å hvilket för öfrigt Stockholms stad möjligen kan hafva vissa

anspråk. Under nyssnämnda förutsättning bör därför detta område icke, såsom ifrågasatt blifvit, till större eller mindre del tagas i anspråk för kolförråd, oljecisterner, kajer eller andra anläggningar för flottstationens räkning, för hvilka anläggningar plats torde kunna annorstädes beredas. Däremot vill utskottet icke motsätta sig, att den föreslagna ammunitionsbyggnaden uppföres å Loudden inom det redan nu inhägnade området därstädes. Denna byggnad skall nämligen blifva af mera provisorisk natur och ansluter sig till en å platsen redan befintlig byggnad för enahanda behof.

Under uttalande häraf får utskottet, med anledning af hvad ofvan anförts, hemställa,

att Riksdagen må, med afslag å herr Lindblads ofvannämnda motion n:r 103, till byggnadsarbeten m. m. för flottans station i Stockholm bevilja på extra stat för år 1912 ett anslag af 400,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Stockholm den 2 maj 1911.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.

Reservationer:

af herrar grefve *A. F. Wachtmeister*, grefve *P. O. L. Klingspor* och herr *O. Björklund*, hvilka ansett, att utskottets yttrande bort hafva följande lydelse:

»Departementschefen har — — — — 400,000 kronor.

Af hvad departementschefen beträffande dessa sistnämnda byggnadsföretag anført (se sid. 70—74 i statsrådsprotokollet) har utskottet blifvit öfvertygadt om att, oafsedt om flottans station kommer att kvarblifva på Skeppsholmen eller förflyttas till annan plats, de äro af behofvet påkallade och att deras utförande ej bör uppskjutas — — — nu uttalat.

Beträffande den af departementschefen — — — enahanda behof.»

af herr *C. Persson* i Stallerhult;

af herrar *F. W. Thorsson* och *K. V. Rydén*, hvilka ansett att utskottet bort hemställa:

a) att Riksdagen må, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande framställning, för ändring af logementsfartyget *Vanadis* till kasärnfartyg samt för nybyggnad af marketenteri å Skeppsholmen på extra stat för år 1912 bevilja ett anslag af tillsammans 73,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år;

b) att Kungl. Maj:ts proposition nr 123 i öfrigt icke må vinna Riksdagens bifall; samt

c) att herr *Lindblads* förberörda motion må anses genom hvad ofvan hemställts besvarad.

Det skulle här antecknas, att herrar *E. A. G. A. Wikander*, *F. Berg*, *P. Olsson* och *K. Starbäck* icke deltagit i förestående ärendes behandling inom utskottet.
